

A.3) A büntető törvény hatálya

Záróvizsga-felkészítő konzultáció Büntetőjog c. tárgyból
Jogász alapszak
Miskolc, 2016.

A büntető törvény hatálya

Foalma: azon rendelkezések összessége, amelyek meghatározzák, hogy egy adott jogszabályt hol, mikor és kivel szemben lehet alkalmazni

Fajtái: időbeli, területi, személyi hatály

Az időbeli hatály

Btk. 2.§.: A bűncselekményt az **elkövetés idején hatályban** lévő törvény alapján kell elbírálni.

Kivétel a visszaható hatály tilalma alól:

-ha az elbíráláskor hatályban lévő új törvény szerint már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el 2.§ (2)

-nemzetközi jog általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor az új törvény az irányadó, függetlenül attól, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő 2.§ (3) [Alaptörvény XXVIII. cikk (4) / pl.: emberiség elleni vagy háborús bűncselekmények]

elkövetett a bűncselekmény

magatartás-elmélet

- *tevésnél*, amikor az elkövetési magatartás utolsó mozzanatát kifejtik
- *mulasztásnál*, amikor még a kötelezettséget teljesíteni kellett/lehetett volna

időbeli hatálynál

eredmény-elmélet

eredmény bekövetkeztekor
elévülési időnél (kezdő nap)

cselekményegység-elmélet

akkor és ott, amikor és ahol bármely tényállási elem megvalósul
területi hatálynál

hatályos a jogszabály = alkalmazható

Hatályba lépett:

- kihirdetés napjával
- későbbi időpontban
- más jogszabály által később

Hatályát veszti:

- adott időtartam elteltével vagy esemény bekövetkeztével
- más jogszabály hatályba lépésével

Kivétel a visszaható hatály tilalma alól: ha az **elbíráláskor** hatályban lévő új törvény szerint már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el

„Elbíráláskori” = a jogerős ügydöntő határozat meghozataláig terjedő idő (későbbi változás már nem érinti; pl.: perújítás). Nem ismerjük a legenyhébb büntető törvény elvét.

Btk-változásnál egyértelmű; keretdiszpozíciónál a kitöltő szabály változására 1/1999.BJE (csak teljes megszűnés esetén!)

Az adott bűncselekményre konkretizálva minden szempontot együttesen vizsgálva kell megállapítani (nem keverhetőek!)

Területi és a személyi hatály

Főbb elvek:

- területi elv; quasi területi elv; *territorialis*
az elkövetés helye a meghatározó (nem az állampolgárság vagy a cselekmény jellege)
- személyi (honossági) elv; *personalis*
az elkövető állampolgársága a döntő (nem az elkövetés helye vagy az elkövetett cselekmény jellege)
- állami önvédelem; *real principium*
az elkövetett cselekmény jellege a meghatározó (az adott állam büntetőjoga által védett jogi tárgyak elleni támadás) (nem lényeges az elkövető személye vagy az elkövetés helye)
- feltétlen büntetőhatalom elve; *universalitas*
büntetni kell a bárhol, bárki által, bármilyen jogi tárgy ellen elkövetett bűncselekményt

A területi és a személyi hatály

Bűncselekmény elkövetése belöldön (3. § (1) bek. a))

területi elv

Bűncselekmény elkövetése határon kívüli magyar hajón vagy légi járművön (3. § (1) bek. b))

quasi területi elv

Magyar állampolgár által külföldön elkövetett bűncselekmény (3. § (1) bek. c))

személyi elv

Büntetendő cselekmény elkövetése külföldön nem magyar állampolgár által (3.§ (2))

Magyar törvény alkalmazása, ha az a magyar törvény szerint bűncselekmény és az elkövetés helyének törvénye szerint is büntetendő

kettős inkrimináció

Magyar állam elleni bűncselekmény elkövetése, (kivéve a szövetséges fegyveres erő és az Európai Unió intézményei ellen elkövetett kémkedést), függetlenül attól, hogy az elkövetés helyének törvénye szerint büntetendő-e

állami önvédelem

Emberiség elleni (XIII.) vagy háborús (XIV.) bűncselekmény, vagy egyéb olyan bűncselekmény, amelynek üldözését törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés írja elő (pl.: pénzham.)

feltétlen büntetőhatalom

- ÚJ! **Passzív személyi hatály:**

3.§. (2) b) :

*a **magyar** állampolgár, a magyar jog alapján létrejött jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany sérelmére nem magyar állampolgár által **külföldön** elkövetett olyan cselekményre is, amely a magyar törvény szerint büntetendő.*

=> nem feltétel a kettős inkrimináció, csupán a magyar törvény szerint büntetendőség

3.§. (3):

*A (2) bekezdésben meghatározott esetekben a büntetőeljárás megindítását a **legfőbb ügyész** rendeli el.*

nem magyar állampolgár = külföldi illetve hontalan